

Література:

1. Козаченко А. В. Экономическая безопасность предприятия: сущность и механизм обеспечения : [монография] / Козаченко А. В., Пономарев В. П., Ляшенко А. Н. — К.: Либра, 2003. — 280 с.
2. Ляшенко О. М. Концептуалізація управління економічною безпекою підприємства : [монографія] / О. М. Ляшенко. — Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2011. — 400 с.
3. Система економічної безпеки: держава, регіон, підприємство : [монографія] / [Козаченко Г. В., Ляшенко О. М., Безбожний В. Л. та ін.]. — Луганськ: Елтон-2, 2010. — 326 с.

РОЗВИТОК ПОТЕНЦІАЛУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Т. М. Янковець, к. е. н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ

Національна економіка країни формується з сукупності взаємопов'язаних видів економічної діяльності, які, у свою чергу, формуються з сукупності підприємств – структурних одиниць національної економіки. Економіки різних країн мають національні особливості. Розвиток як окремих підприємств, так і національних економік залежить від розвитку їхнього потенціалу.

Потенціал економічних систем різних ієрархічних рівнів (національної економіки, видів економічної діяльності, підприємств) як економічна категорія являє собою сукупність ресурсів і компетенцій як чинників впливу на можливість використання ресурсів для досягнення поставленої мети. Існують різні підходи до сутності потенціалу, його структуризації та формуванню, але визначальним на сьогодні залишається системний підхід. Досягнення поставленої мети – це певний результат на виході системи. Цей результат в умовах ринкових відносин має бути прогнозованим, тобто з застосуванням системного підходу спочатку формуються вимоги до виходу економічної системи (результату), потім вимоги до входу (ресурсів), компетенцій і процесів (складових внутрішньої структури) з урахуванням впливу чинників зовнішнього середовища та наявності зворотного зв'язку між усіма системними елементами.

Розвиток потенціалу передбачає ефективне використання наявних ресурсів та їх відтворення у новій підвищеній якості. Важливе значення для розуміння процесу формування потенціалу має його структуризація та оцінка. Формування та розвиток потенціалу національної економіки можливо розглядати за сферами суспільного виробництва та відповідними видами економічної діяльності. За участю у створенні економічних благ суспільне виробництво поділяють на сфери матеріального і нематеріального виробництва. У кожній з них формується власний потенціал – матеріальний і нематеріальний. До складових матеріального потенціалу національної економіки відносяться промисловий, сільськогосподарський, будівельний, транспортний, матеріально-технічний, торгівельний потенціали. До складових нематеріального потенціалу відносяться потенціал житлово-комунального господарства, освітній та науковий, потенціал охорони здоров'я, фінансово-кредитний, потенціал страхування, потенціал послуг. Така структуризація дає можливість загалом на рівні країни оцінити потенціал з метою визначення можливостей його розвитку.

Важливо прогнозувати майбутній рівень потенціалу з урахуванням впливу чинників зовнішнього середовища. При цьому під час оцінки потенціалу доцільно враховувати динаміку його розвитку у минулому.

Оцінку потенціалу економіки країни можливо проводити за даними Державної служби статистики, оскільки уточнена інформація є у вільному доступі (з застосування так званого способу отримання інформації «кабінетне дослідження» (desk research) [1]).

Якщо розглядати розвиток потенціалу окремих видів економічної діяльності, матеріальний потенціал можливо оцінити за показниками: обсяги реалізованої промислової продукції; продукція сільського господарства; введення в експлуатацію загальної площі житлових будинків; перевезення вантажів усіма видами транспорту; оборот роздрібної торгівлі.

Нематеріальний потенціал країни можливо оцінити за показником обсягу реалізованих послуг. Представлені показники мають різні одиниці виміру, тому для можливості порівняння розвитку потенціалу у різних сферах та видах діяльності зручно використовувати темпи зростання показників, а також інтегрований показник «Темп зростання економічного потенціалу», який являє собою середню геометричну величину. Використання темпів зростання показників дозволяє простежити динаміку розвитку потенціалу країни.

Проаналізувавши потенціал економіки України за 1996-2013 роки за представленими показниками, зроблено такі висновки. Починаючи з 1991 року, після набуття Україною незалежності, економіка країни зазнавала певних труднощів. Багато підприємств закривались, або працювали не на повну потужність. До 1998 року проводилась масова приватизація державних підприємств, основною метою якої було оздоровлення економіки. Мета приватизації не була досягнута. 1998 рік – рік фінансово-економічної кризи в країні. Починаючи з 1999 року економіка країни почала поступово відроджуватись. Потенціал сфер нематеріального виробництва розвивався швидшими темпами, ніж потенціал сфери матеріального виробництва, що відповідає світовим тенденціям зростання споживання послуг. Але найбільший розвиток відбувся у торгівлі. Це свідчить про зростання доходів і, відповідно, купівельної спроможності населення.

Найнебезпечніша ситуація склалась у сільському господарстві. Цей вид діяльності практично не розвивався в країні за аналізований період, земельні та інші ресурси цього виду діяльності використовувались неефективно.

Значний спад розвитку потенціалу України відбувся у 2009 році внаслідок світової фінансово-економічної кризи, при чому це не стосувалося послуг. У 2013 році розвиток промислового і транспортного потенціалу зупинився. Ці ж тенденції перенесені й на 2014 рік.

Найбільш вагомими факторами, які впливають на економіку України є політичні. Їх вплив простежується через уповільнення темпів зростання показників розвитку економічного потенціалу держави у роки політичних потрясінь. Також треба визнати, що нестабільний розвиток і нетривалі позитивні зміни є наслідком суттєвого зниження морального і культурного рівня населення країни. Тому розпочинати знову розбудову держави необхідно саме на засадах підвищення рівнів культури, освіти, науки.

Література:

1. Матеріали журналу «Генеральний директор». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журн.: <http://www.director.com.ua>.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

ДОСЛІДЖЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ УДОСКОНАЛЕННЯ ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИТОРСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ВАНТАЖНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Н.В. Акименко, к.е.н., доцент
К.І Рябова

Одеський національний політехнічний університет

Актуальність проблеми. Транспортно-експедиторська діяльність, а також транспортно-експедиторські послуги виступають невід'ємною частиною підприємницької діяльності, транспортних перевезень, логістики і, зокрема, зовнішньоекономічної діяльності. Ця галузь є дуже перспективною як для фізичних і юридичних осіб, так і для науковців. Вона є забезпечувальною для підприємств промислової галузі, бо здійснює доставки як сировини до промислових підприємств, так і їх продукції до споживачів і таким чином сприяє їх розвитку.

На сучасному етапі ускладнення організації функціонування транспортних систем і підвищення вимог до транспортних операцій за показниками надійності, стійкості, безпеки і